

Remixen tot in het oneindige

Met licenties van Creative Commons bepaal je zelf wat er met je werk gebeurt

► Het ouderwetse auteursrecht is te beperkt voor alle nieuwe ontwikkelingen in de multimedia.

► Ideaal is een remix-cultuur waarin men op elkaars werk voortbouwt.

Door **JACOB HAAGSMA** en **TOON BEEMSTERBOER**
ROTTERDAM. Koop een stapel platen en mix zelf een liedje in elkaar. We leven in een remix-cultuur: alles wat je maakt is gebaseerd op of regelrecht gejat van iets dat al bestaat. In dit tijdperk van blogs, Wikipedia en thuismuzikanten is het onderscheid tussen producent en consument nogal schemerig.

Maar het traditionele auteursrecht is niet toegesneden op deze nieuwe situatie. Wie het geen probleem vindt dat zijn artistiek eigendom door anderen verder wordt bewerkt, kan zelfs last hebben van dat auteursrecht. Want het ouderwetse auteursrecht gaat te veel uit van de bescherming van het werk, ook als de maker dat helemaal niet wil.

Hierbij kan Creative Commons een oplossing zijn. Creative Commons is in 2001 opgericht door de Amerikaan Lawrence Lessig die zich liet inspireren door de *open content*-licenties die eind jaren negentig voor software in het leven werden geroepen. Met die licenties ben je in staat zelf te bepalen wat er met je werk gebeurt.

In de praktijk gaat dat zo. Ter gelegenheid van de heruitgave van *My Life In The Bush Of Ghosts*, het album van Brian Eno en David Byrne, zetten de makers de partijen van enkele nummers op een speciale website onder Creative Commons. Iedereen kan die partijen downloaden en er een eigen remix van maken. Het werkt, want inmiddels staan er tientallen remixen op www.bush-of-ghosts.com. Onder het traditionele auteursrecht was dat een stuk lastiger geweest.

De latere *sample*-revolutie zette die beperkende manier van auteursrechtenbescherming nogal onder druk, en andersom trouwens ook. In het internettijdperk is de noodzaak van een nieuwe manier van rechtenbeheersing nog groter. En dat geldt niet alleen voor muziek, maar ook voor museumcollecties, foto's (Flickr) en encyclopedische kennis, kortom: alles waar auteursrecht op rust.

Het is niet de bedoeling dat de maker nu maar alle rechten uit handen moet geven. Integendeel: er zijn verschillende licenties in omloop, alle met hun eigen mogelijkheden en beperkingen. Met een icoontje zegt de maker duidelijk wat er van hem met het werk mag gebeuren: uitsluitend naamsvermelding, of dat er wel bewerkt mag worden, al of niet met commerciële doeleinden. „Het is de maker zelf, die definieert hoe ande-

Cadeau: the next album

• Ter ere van het 1-jarig bestaan presenteert nrc.next *the next album*, samen met Creative Commons.

• Creative Commons is een alternatieve manier om van auteursrechten gebruik te maken. Hiermee kunnen artiesten zelf bepalen onder welke voorwaarden zij hun werk publiceren.

• Onder Creative Commons-licentie bieden artiesten nummers aan op muziekplatforms als Jamendo, Simuze en Magnatune.

• Uit dat aanbod selecteerde nrc.next veertien nummers van popartiesten die u nog niet kende (zie de toelichting hiernaast).

• Lezers kunnen dit album nu gratis downloaden via www.nrcnext.nl/1jaar. Het hoesje kunt u hiernaast uitknippen.

ren met zijn werk omgaan”, zegt Syb Groeneveld van stichting Nederland Kennisland, een van de voortrekkers van Creative Commons in Nederland. „Het is de bedoeling dat de bronnen op internet toegankelijk gemaakt worden”, zegt Paul Keller van Waag Society, ook betrokken bij de Neder-

► Auteursrecht gaat te veel uit van de bescherming, ook als je dat niet wil ◀

landse ‘implementatie’ van Creative Commons. „Internet heeft een geweldig potentieel, maar dat wordt pas goed benut als alle bronnen toegankelijk zijn.”

Creative Commons komt, idealiter, niet in plaats van, maar „bovenop het gewone auteursrecht”, zegt Groeneveld. „Het belangrijkste is dat er een remix-cultuur kan ontstaan, waarin men op elkaars werk voortbouwt.”

Dr. Kuch

Drie jongens uit het Franse Nantes zijn verantwoordelijk voor de aanstekelijk dansmuziek van Dr. Kuch: Anielo, Nikotep, and Krafany. Het drietal moet niets hebben van digitale apparatuur, maar is geïnfecteerd met de *Analog Disease* zoals de titel van hun debuutalbum uit 2004 luidt. De instrumenten die ze gebruiken zijn daarvan de perfecte illustratie: de mini-moog, het hammondorgel en de Fender Rhodes. Hiermee maken ze vrolijke springerige dansmuziek met invloeden uit house, funk, techno en reggae.

Zémaria

Zémaria is de Zuco 103 van Brazilië. De vijfkoppe band weet Braziliaanse swing met effectieve elektronica te vermengen. Zwoele frontvrouw Sanny Lys doet de rest. De band gaf al een concert op het grootste elektronische muziek festival van Latijns-Amerika – het Skol Beats Festival in São Paulo. Hierdoor is de band in eigen land al enige tijd beroemd. Een uitgebreide tour door Europa moet ons deel van wereld ook van hun talent overtuigen. Dat talent wordt op de EP *Aqui não tem silêncio* uit 2006 nog eens bevestigd, een aanstekelijke mix van electro, bossa-nova en house. Het titelnummer sluit *the next album* af.

Goo Goo Cluster

Goo Goo Cluster is de Franse versie van de Beatbusters: een achtkoppe bigband uit Parijs, die op een achteloze manier ska, reggae, rock en funk in de blender gooit. Hun grote kracht is brutaliteit en een goed gevoel voor *groove*. Dankzij hun energieke liveshows hebben ze de afgelopen negen jaar een aardige aanhang opgebouwd. Hun eerste studioalbum *Goo Goo Cluster* barst uit elkaar van stijlen en ideeën. Hoewel het nummer (*In Paris, France, You Can Make*) *No Noise* een feestelijk skanummer is, gaat het ook ergens over: de betreurenswaardige staat van live-muziek in Parijs, waar de populaire cultuur langzaam uitsterft.

De online-encyclopedie Wikipedia is een mooi, tot de verbeelding sprekend voorbeeld, zij het dat die niet met Creative Commons werkt (Keller: „dat zou eigenlijk wel moeten”) maar met aangepaste software-licenties.

Gilberto Gil – de Braziliaanse minister van cultuur, maar ook een bekend muzikant – en de Beastie Boys zijn bekende voorbeelden van muzikanten die nummers zo verspreiden. Het is moeilijk schatten hoe vaak Creative Commons nu gebruikt wordt: volgens een onderzoek uit juni vorig jaar zouden er wereldwijd 180 miljoen internetpagina's met een Creative Commons-licentie zijn.

Voor het verspreiden van muziek is Creative Commons heel geschikt. Via platforms als Jamendo, Simuze en Magnatune, niet geheel toevallig ook de belangrijkste leveranciers van het gebodene op de next-cd, kunnen artiesten hun werk onder de mensen brengen.

Maar er zit een klein addertje onder het gras. Keller: „Creative Commons is niet bedoeld om inkomsten te genereren. Wij richten ons op mensen die willen experimenteren, of muzikanten die hun inkomsten uit andere bronnen halen en op deze manier wel bekendheid verwerven.” Nog zo'n addertje schuilt in de manier waarop muziek-auteursrechten in Europa geregeld zijn. Anders dan in de Verenigde Staten, waar in de jaren veertig al een soortgelijke strijd woedde, dragen Nederlandse muzikanten en componisten de rechten voor hun hele repertoire over aan auteursrechtenorganisatie BUMA.

Dat betekent dat een muzikant die bij de BUMA is aangesloten, en dat is een stap die een beetje actieveling al snel zet, zijn werk niet meer onder Creative Commons kan aanbieden. Of hij moet dat onder een pseudoniem doen, „maar dat stimuleren wij niet”, roepen Groeneveld en Keller haast in koor. Er wordt momenteel van beide kanten „constructief” gewerkt aan een oplossing voor dit probleem. Groeneveld voorspelt „een mooi jaar voor Creative Commons. Maar over een jaar of vijf kun je pas echt zeggen of het werkt, dan kun je zien hoeveel bands dankzij Creative Commons zijn doorgebroken.”

Kiff-On

Alles is kitsch aan de Franse band Kiff-On. De zes heren komen in witte smokings, roze glitteroverhemden en gigantische gele zonnebrillen het podium op gestormd. Ze maken prettig gestoorde disco-funk met Franse en Engelse teksten. „De geschiedenis van een potige kerel die geen broek aan heeft, maar wel een bloem in zijn haar”, zo vat zanger Mick het motto van de band uit Nantes samen. Denk aan veel blazers en foute dansspasjes. Het nummer *Jet Set* van het debuutalbum *Né Funky* doet zijn naam eer aan.

Bonus: Monotones

Zet Danko Jones en The Hives samen op het podium en laat ze elkaar de tent uit vechten. Zo klinkt het Friese viertal The Monotones ongeveer. Gruizige, aanstekelijke rock-'n-roll met het punkhart op de goede plaats. De band bracht al twee EP's uit: *Adrenaline drunk* in 2004 en een jaar later *Born to be a slut*. Het nummer *Baby When I Get You Started* dat op *the next album* staat, heeft als grootste wapen een uiterst effectieve gitaarriff, samen met een *sleazy* rockend orgeltje. Helaas stopt de band ermee, omdat de leden te ver uit elkaar wonen. Ze maken elke afscheidstournee langs Leeuwarden, Sneek, Utrecht en Arnhem.

